

Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Λ.Υ.ΘΕ)

Οι θέσεις της Ε.Λ.Υ.ΘΕ

(Συζήτηση στην ΕΜΕ Περιφερειών και στην Υποεπιτροπή Υδατικών Πόρων της ΕΜΕ Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής, 14 Δεκεμβρίου 2022)

Α. Το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας

Τα νερά για την Θεσσαλία αποτελούσαν ανέκαθεν το καθοριστικό στοιχείο για την ασφάλεια της ζωής και των περιουσιών των κατοίκων της, για την ισορροπία των οικοσυστημάτων της καθώς και για τις προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης στην περιοχή μας.

Παρά τις μεγάλες οικονομικές, τεχνολογικές αλλά και κοινωνικές αλλαγές που υπήρξαν στη χώρα μας, το πρόβλημα των υδάτων της Θεσσαλίας παραμένει άλυτο.

Ειδικά κατά τις τελευταίες τρεις δεκαετίες η κατάσταση επιδεινώνεται με ταχείς ρυθμούς, σε πλήρη δυσαναλογία με τις, έστω περιορισμένης κλίμακας, παρεμβάσεις (τεχνικά έργα). Συνεχίζεται η ανεπαρκής έως καταστροφική Διαχείριση των Υδάτων (ΔΥ), η κακή κατάσταση μεγάλου αριθμού των υδάτινων οικοσυστημάτων, ενώ παραμένει ως κύριο χαρακτηριστικό το μονίμως ελλειμματικό υδατικό ισοζύγιο στο ΥΔ Θεσσαλίας.

Τα παραπάνω όχι μόνο δεν αμφισβητούνται αλλά, με την έγκριση των Σχεδίων που θεσμοθετήθηκαν σε εφαρμογή ευρωπαϊκών οδηγιών για τα νερά και τις πλημμύρες, είναι πλέον γνωστά και κοινώς παραδεκτά από τις Κυβερνήσεις, την αυτοδιοίκηση και τους πολίτες της Θεσσαλίας.

Το μείζον λοιπόν πρόβλημα των υδατικών ελλειμμάτων γεννά ένα πλήθος από αβεβαιότητες και απειλές.

Ειδικότερα :

1. Παραμένει ως κυρίαρχο θέμα για την Θεσσαλία η **ΑΣΦΑΛΕΙΑ των κατοίκων** από τις δραματικές επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην ζωή τους, στο εισόδημά τους και τελικά στην ίδια την επιβίωση τους στην περιοχή, τα φαινόμενα της έντονης λειψυδρίας και της παρατεταμένης ΞΗΡΑΣΙΑΣ. Αυτά, σε συνδυασμό με την επεκτεινόμενη διάβρωση των εδαφών, οδηγούν στην ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗ και κατ' επέκταση στην εγκατάλειψη καλλιεργούμενων γαιών και γενικά της υπαίθρου, κάτι που συνιστά μέγιστη αντίθεση με την εντεινόμενη διατροφική κρίση που απειλεί την χώρα μας και την παγκόσμια κοινωνία.

Εδώ και χρόνια, σε άλλες περιοχές του πλανήτη, παρόμοια ακραία φαινόμενα ξηρασίας πυροδοτούν μαζικές μεταναστεύσεις, παράνομες διελύσεις συνόρων προς άλλες χώρες, εθνικές συγκρούσεις και ποικίλες πολιτικές εντάσεις.

Συνεπώς, για την αντιμετώπιση της απειλής σε περίπτωση παρατεταμένης ξηρασίας, εκτός από τα αναγκαία οικονομικά αποθέματα, απαιτείται και η διασφάλιση ισχυρών υδατικών αποθεμάτων, που σήμερα δυστυχώς δεν υφίστανται.

Τα ύδατα που θα ταμιευτούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για πολλαπλές χρήσεις (αρδεύσεις, υδρεύσεις, αποκατάσταση οικολογικής ισορροπίας, ενδεχομένη - ανάλογα με το υψόμετρο - υδροηλεκτρική αξιοποίηση κ.α.).

2. Το μέγιστο όμως πρόβλημα συνίσταται στην **«αφανή» οικολογική καταστροφή** που συντελείται κατά τις τελευταίες δεκαετίες και που, δυστυχώς, δεν ευαισθητοποίησε όσο θα έπρεπε τους φορείς της περιοχής, κυρίως όμως τις κυβερνήσεις.

Ως γνωστόν στη Θεσσαλία, με τις διακυμάνσεις που παρατηρούνται την κάθε υδρολογική χρονιά, καταναλώνονται ετησίως (υδατικό «ΑΕΠ») 1.100 έως 1.450 hm³ (εκατομμύρια κυβικά μέτρα) νερού, από τα οποία το 90 έως 95% αφορούν στην Γεωργία.

Από τις ποσότητες αυτές, συνήθως το 70% προέρχεται από υπόγεια ύδατα που αντλούνται μέσω 33.000 (περίπου) κατασκευασμένων γεωτρήσεων. Ένα σημαντικό μέρος αυτών των υδάτων αντλούνται από μόνιμα (μη ανανεούμενα) υδατικά αποθέματα, τα οποία εκ των πραγμάτων μειώνονται διαρκώς.

Οι μελέτες που εκπονήθηκαν στα πλαίσια του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (ΣΔΛΑΠ) Θεσσαλίας τεκμηριώνουν επιστημονικά και αναμφισβήτητα ότι το συσσωρευμένο επί δεκαετίες υδατικό έλλειμμα υπόγειων υδάτων, ανέρχεται στην εκπληκτική ποσότητα των 3.000 hm³ νερού, κάτι που απειλεί - κυριολεκτικά - με κατάρρευση τα υπόγεια υδατικά οικοσυστήματα.

Οι σχετικές υπουργικές αποφάσεις «επιβάλλουν» την αναπλήρωση των υδάτων αυτών και την σταδιακή αποκατάσταση της ισορροπίας στα οικοσυστήματα, με την παροχέτευση επιφανειακών υδάτων (τα οποία θα υποκαταστήσουν σημαντικό αριθμό γεωτρήσεων και θα περιορίσουν τις αντλήσεις).

Επιπλέον τα Σχέδια επισημαίνουν την υποχρέωση της Πολιτείας να ανατροφοδοτήσει (τεχνητός εμπλουτισμός) τους υδροφορείς, μειώνοντας σταδιακά το έλλειμμα έως την πλήρη αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, απομακρύνοντάς ταυτόχρονα τους κινδύνους υφαλμύρυνσης (από είσοδο θαλασσινού νερού) που απειλούν πολλές περιοχές.

Δυστυχώς, τίποτε απολύτως δεν κινείται στην κατεύθυνση αυτή, αντίθετα το υδατικό ισοζύγιο κάθε χρόνο συνεχίζει να είναι ελλειμματικό, ενώ το συσσωρευμένο διαχρονικό έλλειμμα συνεχώς διευρύνεται. Στην πραγματικότητα μια εν δυνάμει οικολογική καταστροφή συντελείται στην Θεσσαλία, δίπλα μας και «κάτω από τα πόδια μας», χωρίς όμως να γίνεται ορατή με άμεσο τρόπο από τους πολίτες.

Παρά την κρισιμότητα των προβλημάτων και παρά τις προσδοκίες μας, το μέγιστο αυτό θέμα δεν έχει, προς το παρόν, αποτελέσει αντικείμενο άμεσης αντιμετώπισης από τις Κυβερνήσεις.

3. Πολύ σοβαρές είναι και οι επιπτώσεις στην Γεωργία όπου, εκτός των άλλων, παρατηρείται η απουσία στοχευμένης πολιτικής για εξασφάλιση νερών άρδευσης, που θα μπορούσε παράλληλα να επιφέρει μείωση του κόστους παραγωγής και να συμβάλλει στην υποκατάσταση του καταστροφικού μοντέλου των υπεραντλήσεων, είτε από τα ποτάμια, είτε από τα μόνιμα αποθέματα των υπόγειων υδροφορέων. Η Θεσσαλία είναι η μεγαλύτερη ενιαία πεδιάδα της χώρας που περιστοιχίζεται από ορεινούς όγκους.

Καλλιεργούνται περίπου 5.000.000 στρ. Από αυτά αρδεύονται το πολύ 2.500.000 δηλαδή το 50%. Χάρη σε αυτό και στις ικανότητες των αγροτών της, η Θεσσαλία έχει το μεγαλύτερο κύκλο εργασιών ανά στρέμμα στη χώρα με 300 €/στρ. έναντι του μ.ο. των 200 €/στρ. της χώρας συνολικά. Οι ξηρικές εκτάσεις έχουν ένα μέσο κύκλο εργασιών 60-70 €/στρ. έναντι 500 €/στρ. (κατά μ.ο) για τις αρδευόμενες με τις κανονικές συνθήκες της αγοράς.

Με δεδομένο ότι αυτές οι εκτάσεις αρδεύονται κατά 70% από υπόγειους υδροφορείς που υπεραντλούνται, το αποτέλεσμα είναι η κακή κατάσταση των υδάτων της Θεσσαλίας και παράλληλα η εξαιρετικά υψηλή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, περίπου 700 GWh κάθε χρόνο.

Και όλα αυτά αποκτούν ιδιαίτερη σημασία μπροστά στην έντονη και παρατεταμένη ενεργειακή κρίση, που οδηγεί σε ένα υπερβολικό κόστος παραγωγής, ενώ παράλληλα «χάνονται» κοινοτικές ενισχύσεις σε διάφορα κρίσιμης σημασίας αγροτικά προϊόντα (πχ. αραβόσιτος) λόγω επιλογών της ΚΑΠ, οι οποίες στηρίζονται στην έλλειψη υδάτων στις συγκεκριμένες περιοχές.

Προφανώς όμως οι συνέπειες από τα παραπάνω δεν περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο τον πρωτογενή τομέα, αλλά επεκτείνονται σε όλα τα επίπεδα των οικονομικών δραστηριοτήτων της Θεσσαλίας, επηρεάζοντας τομείς και δραστηριότητες άμεσα εξαρτημένες από την γεωργία και την κτηνοτροφία (μεταποίηση, βιομηχανία, μεταφορές, εμπόριο, απασχόληση, εισόδημα κλπ.).

B. Υπάρχει διέξοδος ;

1. Η βασική ιδέα είναι ότι τα προβλήματα που περιγράψαμε μπορούν μεσοπρόθεσμα να αντιμετωπισθούν με ταυτόχρονες δράσεις προς δύο κατευθύνσεις : Αφενός με την επίμονη εφαρμογή ενός προγράμματος εξοικονόμησης νερού, με στόχο την μείωση των καταναλώσεων τουλάχιστον κατά 15% - 20% (όπως προβλέπεται στο εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ), αφετέρου με την σταδιακή μείωση των αντλούμενων υπογείων υδάτων, αξιοποιώντας συνδυαστικά όλες τις προσφερόμενες δυνατότητες ταμείωσης και διάθεσης καλής ποιότητας και χαμηλού κόστους επιφανειακών υδάτων, ώστε να ανατραπεί η αναλογία χρήσης υπόγειων έναντι επιφανειακών υδάτων.

Ειδικά η επίτευξη του στόχου της εξοικονόμησης νερού συνεπάγεται την εκπόνηση και εφαρμογή ενός σχεδίου για αντικατάσταση των अपαρχαιωμένων έργων μεταφοράς (ανοικτοί αγωγοί χωρίς επένδυση, χωρίς συστηματική συντήρηση κλπ.) και αντικατάσταση τους, ώστε η μεταφορά, διανομή και διαχείριση του νερού να γίνεται κυρίως με κλειστούς αγωγούς (που πολλοί θα λειτουργούν με τη βαρύτητα χωρίς κατανάλωση ενέργειας) και με νέας γενιάς «έξυπνα» δίκτυα άρδευσης.

[Σημ. : θεωρούμε μεγάλης σημασίας και χαιρετίζουμε την ένταξη σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα και την δρομολόγηση ενός τυπικού έργου σημαντικής εξοικονόμησης νερού όπως αυτό του νέου σύγχρονου δικτύου του ΤΟΕΒ Ταυρωπού. Θα σημειώσουμε πάντως, χωρίς διάθεση να μειώσουμε την σημασία του έργου πως εάν ο ίδιος ο οργανισμός άρδευσης δεν είχε εκπονήσει πολύ έγκαιρα την δική του οριστική τεχνική μελέτη καθώς και την σχετική ΜΠΕ, εάν δεν είχε κάνει υπερπροσπάθεια για την αδειοδότηση του έργου (δυστυχώς εδώ και πολλά χρόνια η αρμόδια αδειοδοτική υπηρεσία είναι υποστελεχωμένη) και, τέλος, εάν δεν υπήρχε η συγκυρία των καταστροφών του Ιανού στην περιοχή, τότε το τόσο σημαντικό αυτό έργο ίσως να περίμενε ακόμη για καιρό την σειρά του....].

Επιβάλλεται επίσης η θέσπιση και εφαρμογή κανόνων ελέγχου, οι μετρήσεις κατανάλωσης νερού, η αξιοποίηση πλήθους τεχνολογικών δυνατοτήτων που σήμερα προσφέρονται, η καλή διοίκηση κ.α. Για όλα αυτά δυστυχώς δεν έχουν αναληφθεί σχετικές πρωτοβουλίες, η κατάσταση παραμένει στάσιμη, ενώ κάποιοι, συνειδητά και αποπροσανατολιστικά, προσπαθούν να «φορτώσουν» τα προβλήματα αποκλειστικά στους αγρότες που υποτίθεται ότι «καταναλώνουν χωρίς περίσκεψη το νερό», κάτι βεβαίως που σε κάποιο βαθμό συμβαίνει αλλά μόνο για ένα περιορισμένο ποσοστό της συνολικής κατανάλωσης και σε κάθε περίπτωση αυτό το γεγονός δεν προσφέρεται ως άλλοθι για την απουσία πρωτοβουλιών από την διοίκηση και (κυρίως) από τις κυβερνήσεις.

Από τα παραπάνω προκύπτει πως όσο επίμονα και συστηματικά οφείλουμε να επικεντρώσουμε την προσπάθειά μας στο σκέλος της ζήτησης, άλλο τόσο θα πρέπει να εξαντλήσουμε ΟΛΕΣ ΑΔΙΑΚΡΙΤΩΣ και χωρίς εξαιρέσεις, τις δυνατότητες που μας προσφέρονται στο σκέλος της προσφοράς, με ταμιεύσεις νερού σε όλα τα μήκη και τα πλάτη των Θεσσαλικών ορεινών όγκων.

Αλλιώς οδηγούμαστε αντικειμενικά σε περαιτέρω υπερεκμετάλλευση των υπόγειων υδροφορέων, τους οποίους υποτίθεται, ότι το αναθεωρημένο ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας (από το 2017) στοχεύει να «ανατάξει», διαθέτοντας για τον σκοπό αυτό την ελάχιστη και εντελώς ανεπαρκή ποσότητα των 50 hm³ νερού ετησίως (σημ. : ήδη πέρασαν ανεκμετάλλευτα τα πέντε προηγούμενα χρόνια), δηλαδή οικολογική ανάταξη (στην καλύτερη των περιπτώσεων....) σε πολύ περισσότερα από 60 χρόνια (!!), κάτι που σημαίνει ότι η προϊούσα οικολογική καταστροφή γίνεται από τους ιθύνοντες αποδεκτή και «με τη βούλα»....

Ανάλογα θετικά αποτελέσματα από τις ταμιεύσεις θα επέλθουν και στην προστασία των επιφανειακών υδάτινων οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες), τα οποία κάθε

χρόνο κατά την αρδευτική περίοδο «στεγνώνουν» από την βάνουση παραβίαση της φέρουσας ικανότητας τους, όπου με τις υπεραντλήσεις και τα «πρόχειρα» φράγματα καταστρέφεται το οικοσύστημα τους και επανέρχεται μερικώς κατά την περίοδο των βροχών. Και όλα αυτά συμβαίνουν επειδή τα πάντα υποτάσσονται, χωρίς εναλλακτική διέξοδο, στην κάλυψη των αναγκών της γεωργίας, ενώ οι καταστροφές που προκαλούνται καθιστούν τους αγρότες μας «θύτες» και «θύματα» ταυτόχρονα.

Συνοπτικά, με τα έργα ταμιεύσεων και μεταφοράς επιφανειακών νερών θα μπορέσουμε να υποκαταστήσουμε ένα σημαντικό αριθμό γεωτρήσεων και ταυτόχρονα να προστατεύσουμε το περιβάλλον μας, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό να μειώσουμε αρδευόμενες παραγωγικές εκτάσεις, να φτωχοποιήσουμε χιλιάδες αγροτικά νοικοκυριά και να ακυρώσουμε τις προοπτικές μιας βιώσιμης και αποδοτικής Γεωργίας.

Και ειδικά στο θέμα των αρδευόμενων εκτάσεων ας υπενθυμίσουμε ότι οι μελέτες αποδεικνύουν πως, ακόμη και όταν κατασκευασθεί το σύνολο των περιφερειακών ταμιευτήρων εντός της ΛΑΠ Πηνειού που περιλαμβάνονται στο ισχύον ΣΔΛΑΠ (Ενιπέας, Νεοχώρι, Μουζάκι, Πύλη κλπ.) αλλά και το σύνολο των λιμνοδεξαμενών (συνολικής χωρητικότητας περίπου 75 hm³), ακόμη και εάν επιτευχθεί ο στόχος του σχεδίου για εξοικονόμηση περίπου 180 hm³ νερού ετησίως, ακόμη και εάν επιλεγεί με ορθολογικά (και περιβαλλοντικά) κριτήρια το «βέλτιστο» μείγμα καλλιεργειών του Θεσσαλικού κάμπου, στον βαθμό που οι ανάγκες των αρδεύσεων σχεδιάζονται για διατήρηση αρδευόμενων εκτάσεων της τάξης των 2,5 εκατ. στρεμμάτων (επιλογή που αποδέχθηκαν όλες οι κυβερνήσεις), τότε τα ελλείμματα θα συσσωρεύονται και οι απειλές θα παραμένουν.

Και, παρά την εξόφθαλμη αναγκαιότητα νέων ταμιευτήρων, είναι χαρακτηριστικό ότι από την δεκαετία του 1950 έως σήμερα μόνο δυο ταμιευτήρες αξιόλογου όγκου έχουν προστεθεί εντός της λεκάνης Πηνειού, αυτοί του Σμοκόβου (δεκαετία 1990) και της Κάρλας (από το 2018).

Θεωρούμε βεβαίως ιδιαίτερα θετικό και χαιρετίζουμε το γεγονός ότι πρόσφατα δρομολογήθηκε η μελέτη - κατασκευή του πολύ σημαντικού ταμιευτήρα Ενιπέα Φαρσάλων.

Όμως από την άλλη πλευρά θεωρούμε πολύ ανησυχητικό το γεγονός ότι οι υπόλοιποι σημαντικοί ταμιευτήρες του ΣΔΛΑΠ (δες προηγούμενα), που συνεχώς επαναλαμβάνονται στους διάφορους σχεδιασμούς (κάτι σαν «ευχή» θα μπορούσε να πει κανείς), δεν διαθέτουν τον αναγκαίο βαθμό ωριμότητας ώστε σύντομα να αξιοποιηθούν αναλόγως σε επόμενα χρηματοδοτικά προγράμματα.

2. Όλες οι παραπάνω σκέψεις, πέραν των άλλων, οδηγούν αβίαστα στην απόλυτα αναγκαία εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου (masterplan), ώστε όλα όσα

προαναφέραμε να μούνε σε «μια σειρά», να διευκολυνθεί η ένταξη τους (βάσει ουσιαστικών οικονομικοτεχνικών και κοινωνικών κριτηρίων σημασίας και προτεραιότητας και χωρίς πελατειακές η/και τοπικιστικές λογικές) και να επιτευχθεί τελικά η σταδιακή υλοποίηση όλων των αναγκαίων έργων ταμίευσης, παράλληλα με τις συναφείς δράσεις εξοικονόμησης νερού.

Το βέβαιο είναι ότι με τις συνθήκες που υφίστανται σήμερα και χωρίς εφαρμοστικό πλάνο, μια ΣΥΓΧΡΟΝΗ, ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΩΝ στην Θεσσαλία ΔΕΝ είναι δυνατόν να υπάρξει.

Κάποιοι αντιτείνουν ότι τα ΣΔΛΑΠ αποτελούν ένα επαρκές και αξιόπιστο πλάνο δράσεων και έργων στη διάθεση των αρμόδιων υπουργείων. Αυτό δεν ισχύει. Τα ΣΔΛΑΠ στοχεύουν στην καταγραφή και παρακολούθηση της εξέλιξης των επιβαρυσμένων οικοσυστημάτων καθώς και στη λήψη μέτρων για την ανάταξή τους και προφανώς δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την απουσία ενός καλά επεξεργασμένου σχεδίου εφαρμογής.

Άραγε, από τους πόρους που διατίθενται για «..το μεγαλύτερο ολοκληρωμένο πρόγραμμα αρδευτικών έργων που έχει γίνει ποτέ στην Ελλάδα» (από σχετική κυβερνητική ανακοίνωση), πόσο δύσκολο θα ήταν να διατεθεί ένα μικρό ποσό για την εκπόνηση του καθόλα αναγκαίου υδατικού masterplan της Θεσσαλίας ;

3. Οι σύνθετες δράσεις που, εντελώς συνοπτικά, περιγράψαμε, απαιτούν υπέρβαση της επί χρόνια στασιμότητας γύρω από το υδατικό της Θεσσαλίας.

Επιβάλλεται επειγόντως να υπάρξει αποφασιστική πολιτική βούληση, πολιτικό σχέδιο, παράλληλα με τον αναγκαίο θεσμικό εκσυγχρονισμό και βελτίωση της λειτουργίας του τομέα διαχείρισης υδάτων, καθώς και την δημιουργία κρατικού φορέα διαχείρισης με συμμετοχή των χρηστών (ύδρευση, άρδευση βιομηχανία κλπ.), όπως συμβαίνει σε πλήθος άλλων χωρών στην ΕΕ και τον κόσμο ολόκληρο, έτσι ώστε και η Ελλάδα, στον τομέα της διαχείρισης υδάτων, να γίνει επιτέλους μία φυσιολογική χώρα.

Αναγκαία επίσης θεωρείται η άμεση ενίσχυση των δομών και υπηρεσιών στον τομέα αυτό.

Μόνο έτσι θα αποκτήσουν ουσιαστικό περιεχόμενο και οι μελέτες που εκπονούνται για το ΣΔΛΑΠ, που όπως είπε στη Βουλή η Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής κατά της Ερημοποίησης, στη χώρα «έχουμε σχέδια διαχείρισης υδατικών διαμερισμάτων, έχουμε τις μελέτες, αλλά προφανώς έχουμε μείνει στο σχέδιο».

Ένας ισχυρισμός απόλυτα εύστοχος, δεδομένου ότι στο υδατικό διαμέρισμα Θεσσαλίας υπάρχει εγκεκριμένο ΣΔΛΑΠ, απουσιάζει όμως ο στοιχειώδης έλεγχος, οι απαραίτητες μετρήσεις κατανάλωσης νερού, ο ετήσιος απολογισμός σύμφωνα με την οδηγία 60/2000 και φυσικά ούτε η πολιτική ηγεσία του αρμόδιου Υπουργείου, ούτε η κεντρική διοίκηση (κυρίως) δείχνουν να συνειδητοποιούν πλήρως την δραματική κατάσταση που βιώνουμε.

Συμπερασματικά, στο ευαίσθητο πρόβλημα των υδατικών πόρων στη Θεσσαλία, η Πολιτεία δεν έχει ακόμη αποκτήσει τον κατάλληλο βηματισμό, δρα και κινείται αποσπασματικά, χωρίς να «διαβάξει» συνολικά την κατάσταση που έχει

διαμορφωθεί στην περιοχή, ενώ αντίθετα, πολλές φορές ενεργεί με σχεδιασμούς και στερεότυπα που ανάγονται σε διλήμματα παλαιότερων εποχών και σε κάθε περίπτωση λειτουργεί αναποτελεσματικά.

Γ. Τα έργα Άνω Αχελώου

Είναι γνωστό ότι η ενίσχυση του υδατικού δυναμικού της ΛΑΠ Πηνειού από νερά της ΛΑΠ Αχελώου και γενικά η αλληλεξάρτηση ανάμεσα στις δυο ΛΑΠ, ανάγεται ιστορικά στην δεκαετία του 1960, όταν, με κυβερνητική επιλογή εκείνης της περιόδου, αποφασίστηκε να μεταφέρεται από τον (υδροηλεκτρικό) ταμιευτήρα Ν. Πλαστήρα ένα μέρος των υδάτων της ΛΑΠ Αχελώου (της τάξεως των 100 hm³) προς την ΛΑΠ Πηνειού και σε απόσταση 10 – 15 χιλιομέτρων, για άρδευση περίπου 160.000 στρεμμάτων, με ευθύνη διαχείρισης από τον ΤΟΕΒ Ταυρωπού, κάτι που απρόσκοπτα συνεχίζεται έως σήμερα.

Από τον ίδιο ταμιευτήρα, με μεταγενέστερες αποφάσεις, ένα μέρος των μεταφερόμενων υδάτων χρησιμοποιείται για την ύδρευση των πόλεων και οικισμών του Συνδέσμου Ύδρευσης Καρδίτσας. Επιπλέον, τα ύδατα του Ν. Πλαστήρα καλύπτουν συχνά αρδευτικές ανάγκες έως και τις παρυφές της Ανατολικής Θεσσαλίας (!) ή/και χρησιμοποιούνται ως απόθεμα ασφαλείας σε περιόδους ξηρασίας.

Αυτή η πρώτη φάση ενίσχυσης της ΛΑΠ Πηνειού από την γειτονική λεκάνη Αχελώου έχει εδώ και αρκετά χρόνια εξαντλήσει τα όριά της, αφενός λόγω των δεσμεύσεων που προκύπτουν από την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής, αφετέρου λόγω του οικολογικού ορίου που θεσπίστηκε ώστε να προστατεύεται το οικοσύστημα από τις ποικίλες πιέσεις για μεταφορά όλο και μεγαλύτερων ποσοτήτων νερού.

Κατά την δεκαετία 1980 δρομολογήθηκε νέα, κατά πολύ μεγαλύτερη, ενίσχυση/μεταφορά από την ΛΑΠ Αχελώου, με την έναρξη κατασκευής των ταμιευτήρων Μεσοχώρας και Συκιάς και της σήραγγας μεταφοράς (μήκους 17,8 χιλιομέτρων), γνωστά ως έργα «εκτροπής Αχελώου», με πρόβλεψη αξιόλογης παραγωγής ΥΗ ενέργειας (αγωγοί προσαγωγής και ΥΗ σταθμοί) σε αμφοτέρους τους υπό δημιουργία ταμιευτήρες.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1990 αποφασίστηκε η μεταφορά αυτή να περιοριστεί ποσοτικά το πολύ έως 600 hm³ ανά έτος, οπότε πρακτικά το έργο της ΔΕΗ στην Μεσοχώρα (το οποίο σχεδόν ολοκληρώθηκε το 2001 και έκτοτε, για ποικίλους λόγους, παραμένει αναξιοποίητο), να καταστεί αυτομάτως ένα αμιγώς ΥΗ έργο, απαλλαγμένο από τις «δεσμεύσεις» να συγκεντρώνει και να διαθέτει νερά στην ΛΑΠ Πηνειού κατά την περίοδο των αρδεύσεων.

Τα υπόλοιπα έργα Άνω Αχελώου (φράγμα Συκιάς και σήραγγα μεταφοράς) συνεχίστηκαν από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων με αρκετές διακοπές (κάποιες λόγω τεχνικών και άλλων προβλημάτων στις εργολαβίες, πιο συχνά όμως λόγω ακυρωτικών αποφάσεων αλλά και αποφάσεων αναστολής εργασιών από το ΣτΕ). Σήμερα έχουν φθάσει σε ένα σημαντικό ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού τους αντικειμένου (65% και 85% αντίστοιχα), παραμένουν όμως ημιτελή και εγκαταλειμμένα.

Εξ αρχής θα δηλώσουμε ότι τα έργα Αχελώου ΔΕΝ ταυτίζονται με το υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας.

Ούτε θα επιδιώξουμε στην σημερινή συζήτηση να επαναφέρουμε την άγονη συνθηματολογία «υπέρ ή κατά της εκτροπής», που ούτως ή άλλως έχει ξεπεραστεί. Η αναφορά μας όμως στα ημιτελή αυτά έργα γίνεται για να κατανοήσουν οι βουλευτές αλλά και ο Ελληνικός λαός ποια είναι η οπτική μας για την αξιοποίηση των μεταφερομένων υδάτων στο ΥΔ Θεσσαλίας, σε περίπτωση βεβαίως ολοκλήρωσης και λειτουργίας των έργων αυτών.

Εκτιμούμε λοιπόν πως τα έργα μεταφοράς (εκτροπής) των 250 hm³ (όπως όριζε το ΣΔΛΑΠ του 2014), θα ανταποκριθούν αποτελεσματικά στα ζητήματα ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ που αναπτύξαμε στα προηγούμενα, θα καλύψουν μέρος των αναγκών του ΥΔ, θα θέσουν τέλος στον παραλογισμό της «αφανούς καταστροφής» των υπόγειων υδροφορέων και της διευρυνόμενης άντλησης από τα μόνιμα αποθέματα τους, θα επιτρέψουν την υποκατάσταση ενός μεγάλου μέρους των υφιστάμενων γεωτρήσεων και θα αποτρέψουν τις υπεραπολήψεις υδάτων από τα επιφανειακά οικοσυστήματα.

Επίσης, ας μην μας διαφεύγει ότι, στις σημερινές συνθήκες, με την υπέρμετρη ενεργειακή εξάρτηση της χώρας από εισαγόμενες πηγές [*η οποία προσεγγίζει το 80%, πολύ πιο πάνω από τον μ.ο. της ΕΕ (55%)*] και τις συνεχιζόμενες εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας από τρίτες χώρες, η υδροηλεκτρική αξιοποίηση των έργων Αχελώου αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία, αφενός κατά τον ρου του ποταμού, αφετέρου με την μεταφορά από Συκιά προς Μουζάκι.

Επιπλέον, η μεταφορά των υδάτων προσφέρει, εκτός των άλλων, πολύ σημαντικές δυνατότητες αποθήκευσης της ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω του συστήματος άντλησης – ταμίευσης στην έξοδο της σήραγγας προς Μουζάκι.

Γενικά, η ενεργειακή αξιοποίηση των έργων Αχελώου παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον και η συστηματική αγνόηση της από τις κυβερνήσεις προκαλεί εύλογο προβληματισμό. Φυσικά δεν μας διαφεύγει το γεγονός ότι σε όλα αυτά υπάρχει αντίλογος.

Είναι γνωστές οι δύο πολιτικές «γραμμές» που έχουν παραχθεί για το θέμα των έργων Άνω Αχελώου τα τελευταία 45 χρόνια (από την δεκαετία 1970 !), καθώς και η παντελής απουσία σύγκλισης των δύο αντικρουόμενων απόψεων.

Η ιδέα της (πρόσθετης) ενίσχυσης της ΛΑΠ Πηνείου και τα αντίστοιχα έργα έχουν επανειλημμένα έως σήμερα διχάσει διαδοχικές Κυβερνήσεις (χαρακτηριστική η αντίθεση ανάμεσα στο ΣΔΛΑΠ του 2014 και την αναθεώρηση του το 2017, όπου η τότε κυβέρνηση προχώρησε σε έγγραφη «εντολή» προς τους μελετητές να ΜΗΝ συνυπολογίσουν τα νερά της μεταφοράς/εκτροπής στο υδατικό ισοζύγιο του ΥΔ Θεσσαλίας, ενώ η σημερινή κυβέρνηση, προς τους ίδιους μελετητές, απέστειλε αντίστοιχη επιστολή προς την αντίθετη κατεύθυνση !).

Επίσης το θέμα αυτό έχει φέρει σε αντιπαράθεση βουλευτές (αμέτρητες ώρες συζήτησης στη Βουλή από την δεκαετία 1980 !), καθώς επίσης φορείς, οργανώσεις, τοπικές κοινωνίες*, επιστήμονες κλπ.

---

*Είναι γνωστές οι θέσεις οργανώσεων του πρώην Νομού Αιτωλοακαρνανίας που αντιδρούν από την πρώτη στιγμή στην υλοποίηση των έργων Άνω Αχελώου. Προφανώς δεν έχουμε πρόθεση να υπεισέλθουμε σε αντιπαράθεση απόψεων. Παρατηρούμε όμως την εξής αντίφαση : Η χώρας μας, ως γνωστόν ανέκαθεν αντιμετωπίζει, κατά κανόνα επιτυχώς, πολλά θέματα συν-διαχείρισης υδάτων με γειτονικές χώρες στα βόρεια και ανατολικά σύνορα της (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία, Τουρκία), σε ποταμούς όπως ο Αώος, Στρυμόνας, Αξιός, Έβρος κλπ. και μάλιστα σε διάφορες ιστορικές περιόδους, όπου, για γεωπολιτικούς λόγους, οι συνεργασίες ανάμεσα σε ορισμένες χώρες ήταν δυσχερές. Ας σημειωθεί ότι από το 2000, με βάση την Οδηγία 60 της ΕΕ τα ζητήματα των όμορων λεκανών απορροής ποταμών (ΛΑΠ) και των (όμορων) υδατικών διαμερισμάτων (ΥΔ) σε κάθε χώρα αντιμετωπίζονται ενιαία, με διαβούλευση επί των προτεινόμενων ΣΔΛΑΠ, πριν από την έκδοση των σχετικών Υπουργικών αποφάσεων.

Συνεπώς το γεγονός ότι οι εκπρόσωποι (Αυτοδιοίκηση, επιστημονικοί και παραγωγικοί φορείς, εκπρόσωποι παραγωγών ΥΗ ενέργειας κλπ.) των δύο όμορων ΥΔ, δεν έχουν πραγματοποιήσει (με ευθύνες εκατέρωθεν, αλλά και του ΥΠΕΝ, Γραμματεία Υδάτων), την αναγκαία διαβούλευση και συχνά (συνεχίζουν να) επιδίδονται σε «πολεμικού» τύπου ανακοινώσεις, υπερβαίνει τα όρια του παράδοξου και κρίνεται απαράδεκτη.

Προτείνουμε για μια ακόμη φορά, την συνάντηση των δύο πλευρών και την από κοινού σύνταξη σχετικού πορίσματος (έστω με διατύπωση των τυχόν διαφορών που δεν θα ξεπεραστούν), το οποίο θα ληφθεί υπόψη από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ ως προς τις επόμενες κινήσεις του. Προφανώς οι συναντήσεις αυτές εκπροσώπων από τα δυο όμορα ΥΔ θα πρέπει να πραγματοποιούνται σε τακτά διαστήματα, όπως ταιριάζει σε κάθε ευνομούμενη χώρα.

Επίσης, σε ότι αφορά τις αντιδράσεις των Αιτωλοακαρνανών διευκρινίζουμε πως αποστασιοποιούμαστε πλήρως από την αντιεπιστημονική αντίληψη περί «ιδιοκτησίας» των υδατικών πόρων μιας περιοχής.

Γι' αυτό, εμείς ως Θεσσαλοί χαιρόμαστε που εδώ και πολλές δεκαετίες βλέπουμε τα Αγραφιώτικα νερά (άνω Αχελώος, Αγραφιώτης, Μέγδοβας) να συγκεντρώνονται στο ιστορικό και μεγαλεπήβολο έργο της ΔΕΗ στα Κρεμαστά, να αποθηκεύονται εκεί πάνω από 3,5 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα νερού (περίπου 2 – 2,5 φορές περισσότερα από όσα καταναλώνει ετησίως η Θεσσαλία !), τα οποία παράγουν ενέργεια και παράλληλα καλύπτουν όλες τις ανάγκες (αρδευτικές, οικολογικές κλπ.) των

γειτόνων μας Αιτωλοακαρνανών, διασφαλίζοντας επιπλέον την καλή έως άριστη κατάσταση των οικοσυστημάτων της σε ποσοστό 96% (!) (ΣΔΛΑΠ).

Ακόμη περισσότερο καμαρώνουμε όταν σκεφτόμαστε ότι τα Αγραφιώτικα νερά της Δυτικής Θεσσαλίας, μέσω της παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας από τα Κρεμαστά, εδώ και εξήντα χρόνια εξασφαλίστηκε η κάλυψη των ενεργειακών αναγκών στο ενεργοβόρο συγκρότημα εξόρυξης βωξίτη στην Βοιωτία (πρώην Πεσινέ), θεμελιώνοντας έτσι ένα σημαντικό τομέα βιομηχανικής ανάπτυξης στη χώρα μας (παραγωγή αλουμινίου). Και φυσικά δεν αισθανόμαστε ότι κάποιοι μας «χρωστάνε» για όλα αυτά...

Ακόμη και στο ΣτΕ υπήρξαν πολλές φορές αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις των δικαστών όταν επρόκειτο να εκδώσουν μία απόφασή τους, με καταγραφή εντυπωσιακά διαφορετικών εκτιμήσεων σε θέματα παραβίασης του Συντάγματος, των νόμων του κράτους, των ευρωπαϊκών οδηγιών, ακόμη και ως προς την «υπέρβαση» ή όχι του ρόλου και των ορίων του Ανώτατου Δικαστηρίου ! (καταγεγραμμένη δήλωση του πρώην προέδρου του ΣτΕ κ. Απ. Ράντου στο πρακτικό της απόφασης 26/2014).

Όπως λοιπόν όλοι γνωρίζουν, οι θέσεις που έχουν (σε όλα τα επίπεδα) διαμορφωθεί για την σκοπιμότητα της «εκτροπής Αχελώου» είναι οριστικά παγιωμένες.

Τα κάθε είδους επιχειρήματα, πολιτικά, τεχνικά, επιστημονικά, οικολογικά, νομικά, οικονομικά κλπ. έχουν εδώ και δεκαετίες κατατεθεί, αναλυθεί, αξιολογηθεί.

Όλα πλέον είναι γνωστά σε όλους !

Α. Το ΥΔ Θεσσαλίας χωρίς ενίσχυση από τον Αχελώο.

Με δεδομένη πλέον την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, την απόλυτη στασιμότητα των τελευταίων δώδεκα ετών και την απροθυμία (τουλάχιστον των δυο τελευταίων κυβερνήσεων) να δρομολογήσουν την ολοκλήρωση των έργων [Σημ. : την ολοκλήρωση υπόσχεται η ΝΔ, χωρίς όμως πρόοδο στο ζήτημα αυτό, την κατεδάφιση εξήγγειλαν πρώην υπουργοί του ΣΥΡΙΖΑ], ως ελάχιστη επιλογή υπευθυνότητας θεωρούμε την ΑΜΕΣΗ ΔΡΑΣΤΙΚΗ ΜΕΙΩΣΗ της ζήτησης νερού, κυρίως στον πρωτογενή τομέα και τις αρδεύσεις (αλλά και την μεταστροφή του τομέα υδρεύσεων, ο οποίος κατά 80% περίπου εξυπηρετείται και αυτός από τα υπόγεια νερά).

Και εδώ ως μείωση δεν εννοούμε μόνο την αυτονόητη (και προβλεπόμενη από το ΣΔΛΑΠ) εξοικονόμηση αρδευτικού νερού κατά 15 - 20 %, αλλά επιπλέον την ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ διακοπή λειτουργίας σημαντικού αριθμού γεωτρήσεων που, εδώ και χρόνια, αντλούν ανεξέλεγκτα από τα μόνιμα υπόγεια υδατικά αποθέματα.

Επίσης, λόγω της παρατεινόμενης στασιμότητας, θα πρέπει να διακοπεί και η καταστροφή των ποτάμιων οικοσυστημάτων, όπου και εκεί οι αντλήσεις

υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα όρια (το ισχύον ΣΔΛΑΠ υπολογίζει αυτές τις υπεραντλήσεις σε 200 hm³ νερού περίπου κάθε χρόνο).

Ταυτόχρονα, εφόσον ούτε τα έργα εντός της ΛΑΠ Πηνείου προχωράνε με εντατικούς ρυθμούς, ούτε τα έργα Αχελώου ολοκληρώνονται, θα πρέπει οι αρμόδιοι να μιλήσουν στους αγρότες με ΕΙΛΙΚΡΙΝΙΑ και να τους εξηγήσουν ότι τα υδατικά διαθέσιμα της ΛΑΠ Πηνείου ΔΕΝ μπορούν να ανταποκριθούν σε τόσο υψηλές απαιτήσεις αρδεύσεων.

Κάποιοι φυσικά θα ισχυριστούν ότι το ισχύον ΣΔΛΑΠ (2017) προβλέπει εξισορρόπηση του υδατικού ισοζυγίου, χωρίς μείωση αρδευόμενων εκτάσεων και ταυτόχρονα χωρίς ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης από την ΛΑΠ Αχελώου.

Η απάντηση όμως είναι ότι αυτή η ιδανική «εξισορρόπηση» θεωρεί ως ΔΕΔΟΜΕΝΗ αφενός την μείωση των καταναλώσεων κατά 15 – 20%, κάτι που δεν ισχύει, καθώς βεβαίως (κυρίως αυτό) και την υλοποίηση και λειτουργία ΟΛΩΝ των σύγχρονων έργων που απαιτούνται.

Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς ότι αυτή η «προβλεπόμενη» μείωση, για πολλά χρόνια από τώρα, ΔΕΝ είναι δυνατόν να θεωρείται δεδομένη.

Επίσης το ισχύον ΣΔΛΑΠ, την οικολογική αποκατάσταση των υπόγειων οικοσυστημάτων και την «αποπληρωμή» των οφειλόμενων ποσοτήτων υδάτων που αντλήθηκαν από μόνιμα μη ανανεώσιμα αποθέματα (εκτίμηση : πάνω από 3.000 hm³ νερού / δεξ προηγούμενα), την παραπέμπει στα επόμενα ...60 χρόνια (δηλαδή 50 hm³ /έτος), κάτι που κατά την άποψή μας είναι αδιανόητο, τουλάχιστον για όσους διαθέτουν στοιχειώδη οικολογική ευαισθησία και σεβασμό στα δικαιώματα των επόμενων γενεών.

Πρακτικά, οι προβλέψεις του ισχύοντος ΣΔΛΑΠ για «εξισορρόπηση» του υδατικού ισοζυγίου είναι θεωρητικές, και, κατά την άποψή μας, έχουν σε σημαντικό βαθμό πολιτικές στοχεύσεις.

Δεν γνωρίζουμε τι θα προβλέπει η (δεύτερη) αναθεώρηση του ΣΔΛΑΠ (σημ.: ούτως ή άλλως η επόμενη υπουργική απόφαση για το ΣΔΛΑΠ Θεσσαλίας θα υπογραφεί από υπουργό της επόμενης κυβέρνησης), εάν θα διατηρηθεί η επιλογή αρδευόμενων εκτάσεων στα σημερινά επίπεδα (έως 2,5 εκατ. στρ.) και εάν θα προτείνει την υλοποίηση έργων αποκλειστικά και μόνο εντός της ΛΑΠ Πηνείου, χωρίς την (νέα) ενίσχυση μέσω των (ημιτελών) έργων Άνω Αχελώου. Σε κάθε περίπτωση όμως θα υπενθυμίσουμε σε όλους ότι ο ποταμός Αχελώος στη θέση Συκιά είναι εδώ και 35 χρόνια, «μπαζωμένος» λόγω της κατασκευής του προφράγματος του ομώνυμου έργου (σημ. : το ίδιο ισχύει και στον παραπόταμο Κουμπουργιανίτη που εκβάλλει στο ίδιο σημείο) και η ροή των υδάτων «εξυπηρετείται» (τρόπος του λέγειν δηλαδή, εφόσον παρατηρείται σημαντική

έμφραξη από φερτά υλικά στο σημείο) με μεγάλη δυσκολία από παράπλευρους αγωγούς (bypass) μέσα στον ορεινό όγκο, που κατασκευάστηκαν προσωρινά (!) έως ότου ολοκληρωθούν τα έργα, χωρίς για την ώρα να φαίνεται προοπτική διεξόδου.

Αυτή η στασιμότητα (συνεχίζει να) επιφέρει σημαντικές οικολογικές επιπτώσεις.

Εξίσου σημαντική παράμετρο αποτελούν και οι σοβαρότατες συνέπειες που θα προκύψουν στα υφιστάμενα προφράγματα, στις κατασκευές από σκυρόδεμα (πχ. εκχειλιστής του φράγματος) και στους τεράστιους όγκους χωματισμών σε περίπτωση έντονων πλημμυρικών φαινομένων, με κίνδυνο απώλειας ανθρώπινων ζώων και (οπωσδήποτε) καταστροφών σε περιουσίες και παρόχθιες εγκαταστάσεις. Η επικινδυνότητα της κατάστασης τεκμηριώνεται σε ειδικές εκθέσεις και υπομνήματα πραγματογνωμόνων, τα οποία έχουν στη διάθεση τους από το 2010 ΟΛΟΙ οι αρμόδιοι υπουργοί Υποδομών και τα οποία πρόσφατα εκτέθηκαν δημόσια σε εκδήλωση της ΠΕΔ Θεσσαλίας, ενώπιον μάλιστα δυο υπουργών της σημερινής κυβέρνησης και άλλων κυβερνητικών και αυτοδιοικητικών παραγόντων.

Ε. Οι επιλογές των κυβερνήσεων.

Όσα περιγράψαμε, από μόνα τους θα μπορούσαν να αποτελούν έναν απολύτως επαρκή λόγο ώστε επειγόντως να «κλείσει» πολιτικά, διοικητικά και τεχνικά η εκκρεμότητα* των ημιτελών έργων Αχελώου (τα οποία σημειωτέον θα μπορούσαν να προσφέρουν τα νερά τους πολύ πιο γρήγορα και πολύ πιο οικονομικά από οποιοδήποτε νέο έργο ταμίευσης δρομολογηθεί αυτή τη στιγμή προς υλοποίηση στη Θεσσαλία).

*Παρόλα αυτά δεν είναι μόνον αυτοί οι λόγοι που επιβάλλουν την οριστικοποίηση των αποφάσεων σχετικά με τα έργα αυτά. Επιγραμματικά αναφέρουμε επίσης την αρνητική επίδραση αυτής της εκκρεμότητας στην επίλυση του υδατικού προβλήματος της Θεσσαλίας, την συσσώρευση συγχύσεων και αντιπαραθέσεων που διαμορφώνουν ένα «θολό» τοπίο και παρεμποδίζουν την ουσιαστική διαβούλευση για το θέμα, την ανάγκη αποδέσμευσης των οργάνων της διοίκησης από τα έργα αυτά (πχ. δαπάνες για φύλαξη και συντήρηση εργοταξίων, μέριμνα για προστασία από πλημμύρες, αντιμετώπιση καταρρεύσεων από τυχαία φαινόμενα, προστασία στελεχών της διοίκησης από αστικές ευθύνες, διοικητική επιβάρυνση κλπ.).

Και ας μην ξεχνάμε πως ακόμη και σήμερα τα έργα «εκτροπής Αχελώου» παραμένουν εγγεγραμμένα στον ετήσιο προϋπολογισμό του κράτους, ενώ καμιά επίσημη και σαφής κυβερνητική απόφαση δεν έχει ληφθεί ώστε να ανατραπούν όλες οι κατά καιρούς αποφάσεις της Βουλής οι οποίες στήριζαν την συνέχιση κατασκευής των εργασιών (έως το 2009).

Επίσης, μετά τον Ιανουάριο του 2014 ΔΕΝ ισχύει πλέον η γενική αναστολή εργασιών που είχε παλαιότερα επιβάλλει το ΣτΕ, ενώ ειδικά για τις εργασίες στην σήραγγα μεταφοράς η αναστολή εργασιών έπαυε να ισχύει από το 2011 (!) με νεότερη απόφαση της επιτροπής αναστολών του ΣτΕ. Συνεπώς αυτή η στασιμότητα και η εγκατάλειψη των ημιτελών έργων είναι βέβαιο ότι συνιστά ένα ζήτημα πολιτικής ηθικής και δημοκρατίας, το οποίο η σημερινή αλλά και οι επόμενες κυβερνήσεις οφείλουν να δεσμευτούν ότι θα εξαλείψουν.

Συνεπώς μπροστά μας, και προφανώς και μπροστά σε οποιαδήποτε υπεύθυνη κυβέρνηση, υπάρχουν δυο εναλλακτικοί δρόμοι.

Ο πρώτος είναι η ολοκλήρωση των έργων, η δημιουργία της τεχνητής λίμνης (πολλαπλού σκοπού) Συκιάς, με αξιοποίηση των υδάτων για υδροηλεκτρική παραγωγή και αποθήκευση ενέργειας και με παράλληλη μεταφορά μέρους των υδάτων στη ΛΑΠ Πηνειού.

Ο δεύτερος δρόμος είναι η καθαίρεση όλων των ημιτελών έργων και η απομάκρυνση χωματισμών, σκυροδεμάτων κλπ. με παράλληλη αποκατάσταση του τοπίου.

Άλλη «ενδιάμεση» εναλλακτική λύση ΔΕΝ προσφέρεται ως διέξοδος από την θλιβερή σημερινή πραγματικότητα.

Επιβάλλεται συνεπώς η ταχεία απεμπλοκή του θέματος, κατά την άποψη μας με την διοργάνωση ειδικής συζήτησης στη Βουλή, όπου θα παρατεθεί το σύνολο των στοιχείων για τα έργα (οικονομικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά), θα αναπτυχθούν όλες οι αιτιάσεις, ένθεν και ένθεν, με στόχο να υπάρξει (ελπίζουμε) μια σαφής και ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ, που θα αποτελεί γνώμονα για τις ενέργειες της σημερινής αλλά και των επομένων Κυβερνήσεων, αφήνοντας πίσω την απραξία και την νοσηρή πραγματικότητα του παρελθόντος.

Εάν όμως μία τέτοια οριστική απόφαση δεν ληφθεί άμεσα και η στασιμότητα παραταθεί, τότε οι πολιτικές ευθύνες θα βαρύνουν ΕΞΙΣΟΥ εκείνους που τάσσονται «κατά» των έργων (χωρίς όμως να έχουν δρομολογήσει την καθαίρεση τους), αλλά και εκείνους που, στα λόγια τουλάχιστον, υποστηρίζουν την ολοκλήρωση και λειτουργία των έργων, ξοδεύοντας όμως αναποτελεσματικά τον πολιτικό χρόνο που τους παρέχεται για να το πράξουν και που συνεχίζουν την τακτική της απραξίας, παραβλέποντας (αντικειμενικά) τις σοβαρές επιπτώσεις και τους κινδύνους που προκαλεί αυτή η στασιμότητα.

Δεκέμβριος 2022

Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ) :

<https://www.ypethe.gr/archive/epitropi-diekdikisis-epilysis-ydatikoy-provlimatos-thessalias-edythe>

Υ.Π.Ε.ΘΕ - Υδάτινοι Πόροι και Περιβάλλον Θεσσαλίας : <https://www.ypethe.gr/>

Επιτροπή Διεκδίκησης επίλυσης Υδατικού προβλήματος Θεσσαλίας (Ε.Δ.Υ.ΘΕ)

Οι διεκδικήσεις της Ε.Δ.Υ.ΘΕ συνοπτικά

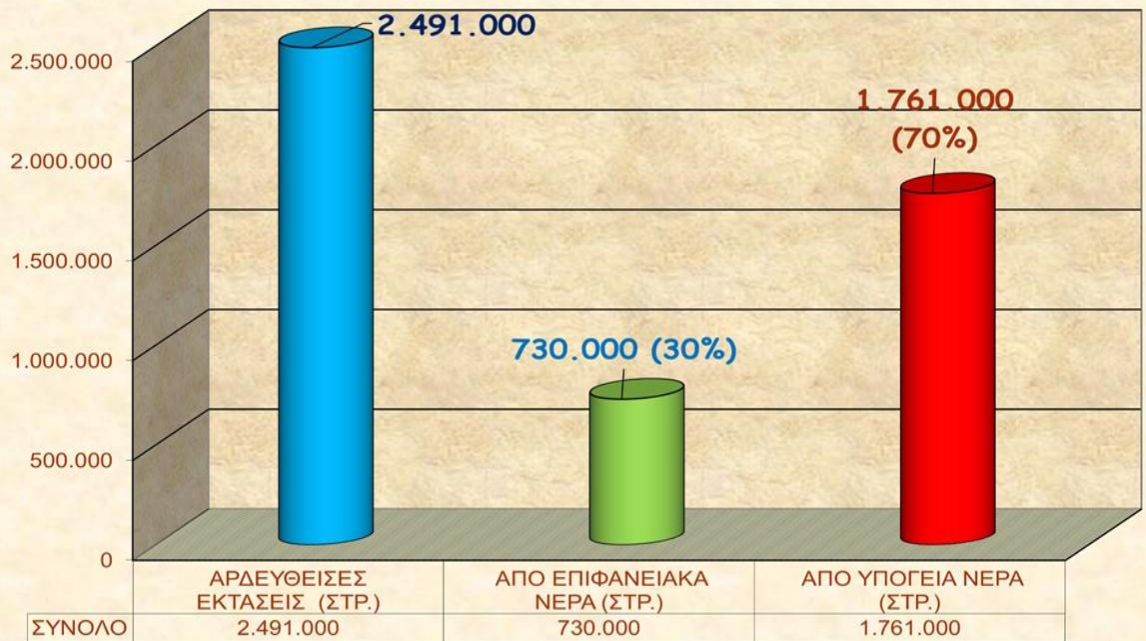
- Εκπόνηση και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για την ασφάλεια της Θεσσαλίας από φαινόμενα λειψυδρίας και ξηρασίας με την δημιουργία υδατικών αποθεμάτων.
- Εκπόνηση και επείγουσα εφαρμογή σχεδίου οικολογικής αποκατάστασης των επιφανειακών οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες) και κυρίως των υπογείων υδροφορέων του Θεσσαλικού κάμπου, που σήμερα ουσιαστικά στηρίζουν κατά 70% τις αρδεύσεις και χαρακτηρίζονται από συνεχή επιδείνωση και καταστροφή των οικοσυστημάτων.
- Εξασφάλιση των υδατικών αναγκών σε αρδεύσεις όλων των καλλιεργούμενων εκτάσεων που σήμερα αρδεύονται μερικώς ή ολικώς, με την δημιουργία νέων ταμιευτήρων, στα πλαίσια της ενίσχυσης του αγροτοδιατροφικού τομέα (που όλες οι κυβερνήσεις υπόσχονται) και ενίσχυσης του εισοδήματος των αγροτών.
- Για την εξυπηρέτηση όλων των παραπάνω στόχων απαιτείται η εκπόνηση και στην συνέχεια η σταδιακή εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου πλάνου (master plan) έργων και ενέργειων σε συνδυασμό με την ανάπτυξη Εθνικής αγροτικής πολιτικής για αύξηση της παραγωγικότητας της γεωργίας και κτηνοτροφίας.
- Εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου διαχείρισης υδάτων, δημιουργία κρατικού φορέα διαχείρισης σε κάθε υδατικό διαμέρισμα με την συμμετοχή όλων των χρηστών νερού, ενίσχυση των δομών και υπηρεσιών στον τομέα υδάτων.
- Ενεργοποίηση των διαδικασιών επανεκκίνησης και των εργασιών ολοκλήρωσης του ημιτελούς ταμιευτήρα Συκιάς επί του Άνω Αχελώου, επικαιροποίηση του σχεδιασμού του έργου για την μέγιστη δυνατή παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας (ΥΗΕ).

Σεπτέμβριος 2021

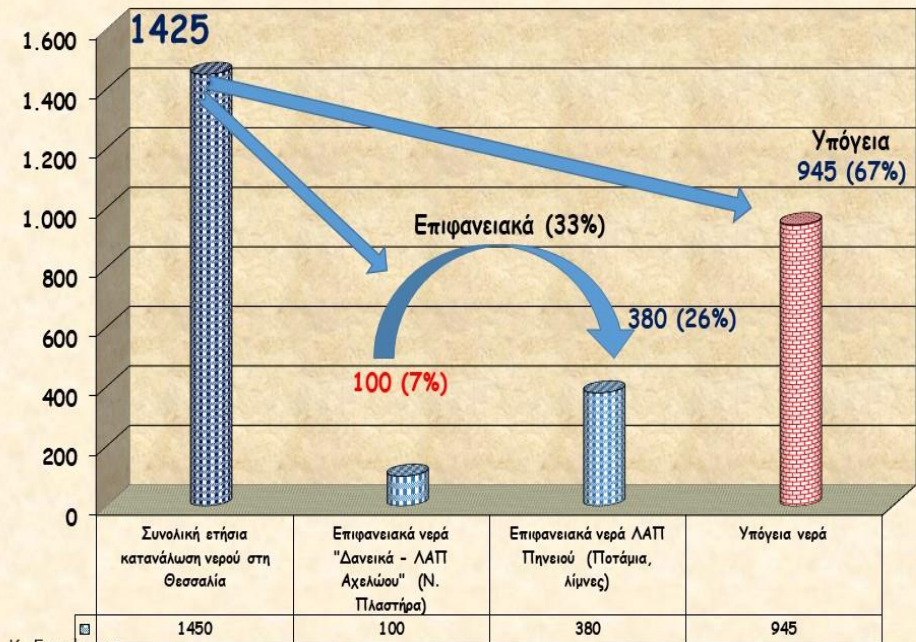
- 1. Αλεξάκος Φώτης, πρώην Νομάρχης, πρώην Δήμαρχος Καρδίτσας,**
- 2. Αρχοντής Δημήτρης, πρ. Δήμαρχος Καρδίτσας,**
- 3. Αρχοντής Χαρίλαος, Αγρότης,**
- 4. Αναγνωστόπουλος Βασίλης, πρ. Νομάρχης Καρδίτσας,**

5. Γέμτος Φάνης, ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,
6. Γιαννακός Κώστας, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Λάρισας,
7. Γκούμας Κώστας, πρ. Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ,
8. Καλφούντζος Παναγιώτης, Πρόεδρος Συνεταιρισμού αγροτών Θεσσαλίας,
9. Κοτσιμπογεώργος Ηλίας, Πρόεδρος Οικονομικού Επιμελητηρίου Θεσσαλίας,
10. Κυριάκης Γιώργος, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Τρικάλων,
11. Κυρίτσης Κώστας, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Καρδίτσας,
12. Κυρίτσης Νικόλαος, μέλος ΔΣ Αγροτικού Συν/σμού Θεσσαλών Τοματοπαραγωγών,
13. Λάμπρος Κων/νος, Πρόεδρος Γεωπονικού Συλλόγου Μαγνησίας,
14. Μαρκινός Αθανάσιος, Πρόεδρος ΤΟΕΒ Ταυρωπού,
15. Μπαρμπούτης Τάσος, μέλος ΔΣ ΕΘΕΜ,
16. Ντογκούλης Δημήτρης, Πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/ΚΕ,
17. Παπαδόπουλος Φώτης, Πρόεδρος Αγροτικού Συν/σμού Λαρισαίων Αγροτών,
18. Τζανακούλης Κώστας, πρ. Δήμαρχος Λαρισαίων,
19. Τσιούρης Δημήτρης, Πρόεδρος ΤΟΕΒ Πηνειού,
20. Τσινούλης Γιώργος, Γεωπόνος – αγρότης Χάλκης,
21. Χονδρονάσιος Αλέκος – Αντιδήμαρχος Κιλελέρ

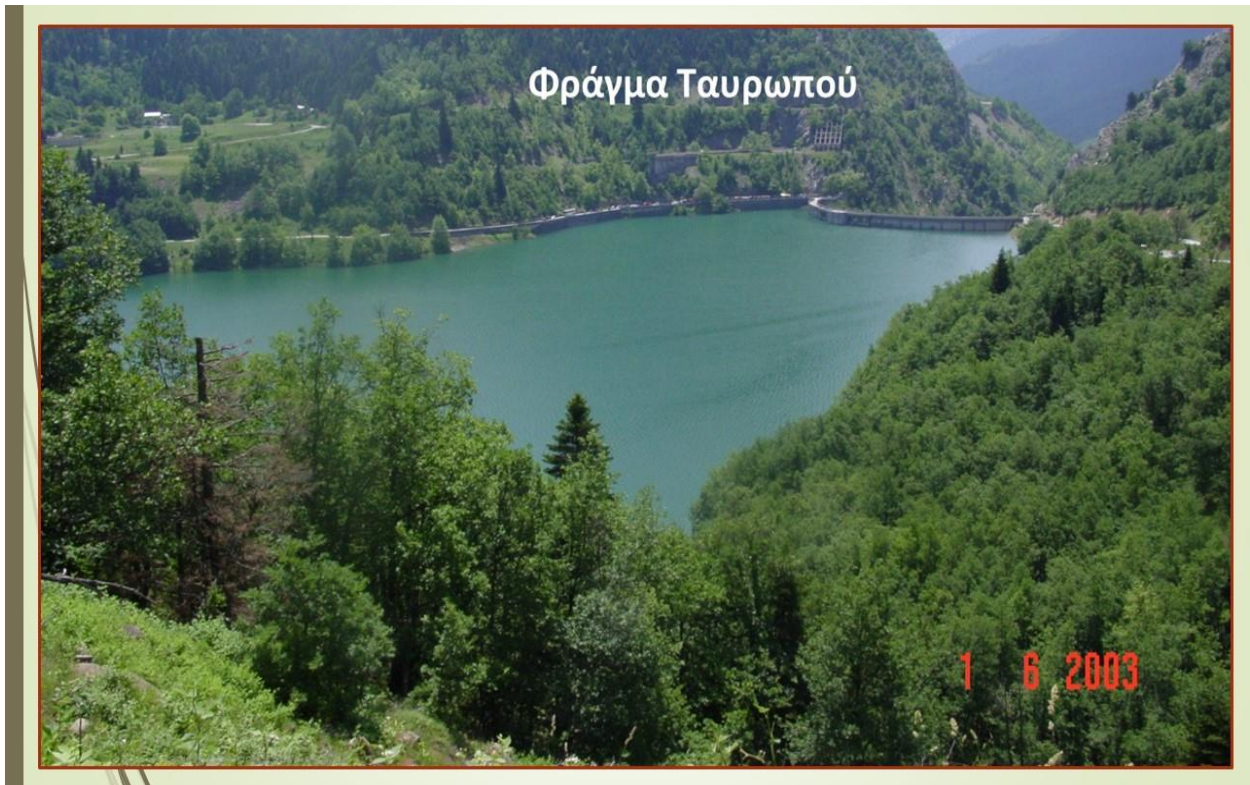
Αρδευθείσες εκτάσεις Θεσσαλίας (στρ.)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΝΕΡΟΥ ΠΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΝΕΤΑΙ ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Κ. Γκούρας

Γενική άποψη ημιτελούς φράγματος Συκιάς

Ύψος φράγματος (από κοίτη) 150 μ.
Μήκος στέφης 397 μ.
Μέγιστο ύψος από θεμελίωση 175 μ.
Ωφέλιμος όγκος ταμιευτήρα 502 εκατ. κ.μ.

